

S. Andreas - 4de Zond. van Vasten - 26 Maart 2017

Zielig in mensenogen, mooi in Gods oog.

Inleiding: Arm en zielig in mensenogen, rijk en mooi in Gods oog. God kijkt anders dan mensen. Zijn maatstaven zijn niet die van mensen. In de eerste lezing is dat heel in het oog springend: Mensen zien David over het hoofd als kandidaat voor koning; maar God kijkt anders. 'God meet met andere maten', zongen wij zojuist. Ook in het evangelie lijkt de wereld omgedraaid: De man die blind is ziet, maar zij die menen te zien, zijn verblind.

Preek: De bekende vrouwelijke theoloog Dor.Sölle, schrijft (ik citeer) "Ik word mooier als ik mijn schoonheid niet meer aan mijn spiegel te danken heb, maar aan de ander, die mij mooi noemt en die ik nodig heb." Misschien moet ik het zó zeggen: Een mens kan voor afzichtelijk doorgaan in de ogen van mensen, maar mooi zijn in Gods ogen. Ik wil daar twee concrete voorbeelden van geven, en daar een slotgedachte aan verbinden.

Het eerste voorbeeld is het verhaal van Lien. Lien was een begaafd meisje, maar erg gehandicapt vanaf haar geboorte. Ze had misgroeide handen; ook een spraakgebrek, was bijna niet te verstaan; bovendien was ze praktisch blind. Ze was de oudste in een gezin van zeven. Haar broers en zussen gingen trouwen en kregen kinderen, maar Lien voelde dat dít voor haar niet was weggelegd, hoezeer zij daar ook naar verlangde. Zij heeft heel haar leven strijd moeten voeren met zichzelf om de pijn van dat gemis een plek te geven. Ik heb daar getuige van mogen zijn, vaak heeft ze die pijn met me gedeeld. De laatste tien jaren van haar leven woonde zij in een tehuis voor bejaarden. Vooral daar kwam tot uiting hoe mooi Lien was geworden door alles heen. Zij was de zon in huis voor iedereen, genoot van alles, van de natuur, van de vogels, van lieve mensen: een lieve wijze vrouw ging schuil onder een gehavend uiterlijk. De mensen hielden van haar en gingen graag met hun zorgen naar haar toe. Met tranen was ze erin geslaagd haar pijn een plek te geven, zichzelf te zien zoals God haar ziet. Bijna blind, kreeg ze steeds meer oog voor wat er echt toe doet, en daarmee opende zij de ogen van velen. Kort voor haar dood heb ik tegen haar gezegd: 'Lien, wat ben jij mooi geworden'

Het tweede voorbeeld gaat over Suelem, een jonge vrouw, die sinds haar zevende jaar leeft en werkt op de grootste vuilnisbelt ter wereld Jardim Gramacho vlakbij Rio de Janeiro in Brazilië. Zij komt voor in de film *Waste Land*, die de filmartiest Vic Ruiz heeft gemaakt over die vuilnisbelt. Hij wil de mensen leren kennen, die op die manier moeten leven om te overleven: wat bezielt hen; hebben ze geen andere keus om te overleven? Hij leeft enkele jaren tussen hen in, kruipt in hun huid en laat zes van hen aan het woord in de film. Een van hen is de 18 jarige vrouw Suelem Pereira Dias, moeder van twee kleine kinderen en een derde op komst. Suelem woont in de favela bij de vuilnisbelt in een klein onderkomen van golfplaten, met haar moeder die overdag voor de kinderen zorgt. 's Morgens gaat zij naar het werk, plastic rapen op de afvalberg, 's avonds weer naar huis; soms heeft ze geluk: een flesje half gevuld met frisdrank, brood of een paar plakjes vlees in plastic, voor de kinderen. Suelem vertelt haar verhaal: haar man is vrachtrijder, maar raakt verzeild in het criminele drugscircuit; het huwelijk strandt om die reden. Er ligt wel een andere weg open, die vele van haar vriendinnen kiezen, de prostitutie, maar dat weigert ze. Ze kiest voor het vuile werk op de afvalberg, maar wat toont juist daardoor haar innerlijke schoonheid.

Dit zijn twee verhalen, zo verschillend als ze zijn, maar beide prachtige voorbeelden van wat Johannes in het evangelie laat horen. Onder de oppervlakkige afzichtelijke buitenkant (dat wat het oog ziet) gaat een innerlijke schoonheid schuil, die alleen gezien wordt door iemand, die kijkt met de ogen van God. Beide vrouwen hebben - daar ben ik van overtuigd - tijdens hun leven vaak gebeden: "Maak mij mooi, maak mij echt mooi! Leer mij kijken naar mijzelf, door uw ogen." Dat is, dunkt mij, wat Johannes met het verhaal van de genezing van de blinde man wil zeggen: geen fysieke genezing, maar een anders leren kijken, een leren kijken met de ogen van God. Misschien is ook dat wat drie van onze mensen, die juist teruggekeerd zijn van hun bezoek aan Sierra Leone, ons vandaag kunnen vertellen. Een ander land, een andere cultuur, een andere geschiedenis, een land dat nog gebukt gaat onder de gevolgen van een verschrikkelijke burgeroorlog en van de dodelijke ebola-epidemie. Misschien hebben zij veel schoonheid gezien onder uiterlijke armoede, veel hoopvolle tekenen van verzet tegen het cynisme van 'het is nu eenmaal zo, het wordt toch nooit anders', tekenen ook van inzet voor een betere toekomst voor henzelf en hun kinderen.

Misschien kunnen ze ons vandaag deelgenoot maken van wat arm en zielig is in mensenogen, rijk en mooi kan zijn in Gods ogen, van: God kijkt anders. 'Maak mij mooi!', bidden ook wij.